

Доманова Ганна<https://orcid.org/0000-0001-9957-0190>
Researcher ID GQB-4904-2022

Кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: doman.anna.s@gmail.com

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ-ІСТОРИКІВ ЗАСОБАМИ МІКРОНАВЧАННЯ (НА ПРИКЛАДІ КУРСУ «ІСТОРІЯ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ»)

Ми живемо в період цифрових технологій, а сама «цифровізація» вже не сприймається як перехідний процес – це фундаментальна основа існування суспільства, бізнесу, освіти. Трансформація освітнього середовища під впливом інформаційних технологій сприяла утвердженню мікронавчання як одного з головних трендів останніх років. Технологія мікронавчання стала відповіддю на прискорення темпу життя та зміну способів сприйняття інформації в цифрову епоху («кліпове мислення» цифрового покоління). Водночас пандемія COVID-19 та початок повномасштабної війни в Україні стали тими критичними чинниками, які перетворили мікронавчання з «інноваційного експерименту» на життєво необхідну стратегію виживання освітньої системи.

***Мета даної розвідки** полягає у теоретичному обґрунтуванні ефективності технології мікронавчання як інструменту інтенсифікації підготовки майбутніх фахівців-істориків та розробці методичного алгоритму впровадження мікромодулів у курс «Історія Стародавнього Сходу».*

***Методологія** базується на комплексному підході, що поєднує теоретичний аналіз та практичну апробацію інноваційних освітніх методів. Побудована на конвергенції класичних методів історико-педагогічного аналізу та сучасних цифрових підходів до навчання. Системний підхід дозволяє структурувати курс «Історія Стародавнього Сходу» не як сукупність розрізнених фактів, а як систему взаємопов'язаних мікромодулів, що утворюють цілісну картину історичного процесу, натомість контекстний – орієнтований на професійну підготовку істориків, де мікронавчання використовується для аналізу конкретних історичних кейсів. Застосування емпіричних методів, зокрема проведення зрізів знань після кожного мікромодуля для миттєвої оцінки засвоєння фактологічного матеріалу. Використані методи «мікроісторії» (вивчення одиничних артефактів або персоналій) та дидактичного моделювання для розробки алгоритму створення мікроконтенту в межах платформи Moodle.*

***Наукова новизна статті** полягає в адаптації технології мікронавчання для викладання дисципліни «Історія Стародавнього Сходу» для студентів гуманітарного профілю (історичної освіти). Запропоновано модель структурування великих обсягів історичної інформації в короткі блоки, щоб уникнути когнітивного перевантаження, та представлено емпіричні дані щодо підвищення рівня засвоєння знань та мотивації студентів завдяки «навчанню малими кроками».*

***Висновки.** В результаті дослідження встановлено, що мікронавчання постає не просто додатковим інструментом, а стратегічним вектором інтенсифікації підготовки студентів-істориків, є оптимальним форматом організації електронного та змішаного навчання. У контексті курсу «Історія Стародавнього Сходу» цей підхід дозволяє трансформувати складний, насичений фактологією матеріал у гнучку систему знань, поєднати академічну глибину вивчення історії Стародавнього Сходу з технологічною гнучкістю, необхідною для виживання та розвитку вищої школи в сучасних умовах.*

***Ключові слова:** мікронавчання, історична освіта, мікромодулі, історія Стародавнього Сходу, платформа Moodle.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими або практичними завданнями. Сучасна вища освіта в Україні перебуває в точці перетину декількох глобальних та локальних криз: триваючої цифрової трансформації, постпандемічної адаптації та необхідності функціонування в умовах повномасштабної війни. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня, які навчаються на першому курсі, ці виклики підсилюються специфікою навчальних дисциплін. Курс «Історія Стародавнього Сходу» є базовою дисципліною в системі професійної підготовки істориків. Хронологічні межі охоплюють масштабний період: від генези перших державних утворень наприкінці IV тис. до н. е. до трансформації політичної карти Сходу під впливом античних держав (IV ст. до н. е.), а також охоплюють процеси розвитку державності в Південній Азії та Далекому Сході в перші століття н. е. Характеризується надзвичайною насиченістю фактологічним матеріалом, складною термінологією, віддаленими у часі та просторі соціокультурними контекстами, що вимагає від студента високого рівня концентрації та значних когнітивних зусиль. Традиційні форми навчання, орієнтовані на лінійне сприйняття інформації, дедалі частіше демонструють низьку ефективність в умовах «кліпового мислення» цифрового покоління та частих переривань освітнього процесу (повітряні тривоги, блекаути). Виникає суперечність між необхідністю збереження фундаментальності історичної освіти та неможливістю її реалізації застарілими методами. У цьому контексті інтенсифікація навчання через впровадження технології мікронавчання стає не просто інноваційним пошуком, а стратегічною відповіддю на потребу в гнучкості та доступності знань. Студенти-історики (а це і майбутні вчителі історії) мають не лише засвоїти зміст курсу «Історія Стародавнього Сходу», а й на власному досвіді опанувати методику мікронавчання. Це практичне завдання підготовки фахівця, здатного створювати якісний цифровий контент для майбутніх поколінь.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Сучасне розуміння мікронавчання як освітньої парадигми сформувалося на початку 2000-х рр. Теоретичний фундамент та практичний потенціал мікронавчання був закладений зарубіжними дослідниками, зокрема Ч. Вебером, Г. Гасслером, Т. Хагом та ін. [10]. Серед праць вітчизняних дослідників варто зазначити розвідку В.Є. Величка та О.Г. Федоренка [2]. Головну увагу автори приділили основним положенням мікронавчання та умовам його ефективного застосування. Аналізу теоретичних здобутків сучасної освітньої парадигми мікронавчання та шляхів її практичної імплементації у навчальний процес присвячена розвідка О.В. Федорової [8]. Водночас С.Г. Литвинова розглядає мікронавчання як стратегічний інструмент цифрової трансформації освіти [6].

Науковий дискурс першої чверті XXI ст. демонструє зростання інтересу до мікронавчання як дієвого механізму змішаної освіти та інтенсифікації навчання майбутніх фахівців. Важливим вектором таких досліджень є апробація технології в межах галузевої підготовки, де автори розглядають досвід адаптації мікромодулів до вимог профільних освітніх програм та викладання окремих навчальних дисциплін. На увагу заслуговує розвідка Р. Оросової та В. Старости щодо застосування мікронавчання в процесі вивчення курсу «Загальна дидактика» в Кошицькому університеті імені Павла Йозефа Шафарика [7]. Впливу технології мікронавчання на мотивацію та академічні досягнення здобувачів вищої освіти Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) присвячена колективна розвідка науковців/викладачів даного вищого навчального закладу (у дослідженні брали участь студенти 1-го курсу освітнього ступеня бакалавр спеціальності «Економіка», освітніх програм «Економічна кібернетика», «Цифрова економіка», «Міжнародна економіка» та «Економіка підприємства») [4; 5]. У статті Т.С. Япринець та В.В. Оніпка розглянуто теоретичні та практичні аспекти впровадження адаптивного мікронавчання як інноваційної освітньої технології в систему професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі [9]. А. Врадій розглядає мікронавчання як ефективний метод навчання історії в сучасних умовах, наводячи конкретні приклади запровадження даної технології під час вивчення окремих тем з історії України [3].

Інтенсифікація навчання здобувачів-істориків засобами мікронавчання недостатньо вивченою. Для майбутніх істориків/педагогів-істориків важливим є не просто технологічна передача фактів, а збереження глибини історичного аналізу в межах мікроформатів. Наразі потребує детальнішого вивчення питання, як за допомогою мікромодулів не лише інформувати здобувача вищої освіти, а й розвивати його критичне мислення та здатність до синтезу великих історичних наративів у складних умовах сьогодення.

Формулювання мети статті. Мета розвідки полягає у теоретичному обґрунтуванні ефективності технології мікронавчання як інструменту інтенсифікації підготовки майбутніх фахівців-гуманітаріїв та розробці методичного алгоритму впровадження мікромодулів у курс «Історія Стародавнього Сходу».

Процедура теоретико-методологічного дослідження. Методологія побудована на конвергенції класичних методів історико-педагогічного аналізу та сучасних цифрових підходів до навчання. Системний підхід дозволяє структурувати курс «Історія Стародавнього Сходу» не як сукупність розрізнених фактів, а як систему взаємопов'язаних мікромодулів, що утворюють цілісну картину історичного процесу, натомість контекстний – орієнтований на професійну підготовку істориків, де мікронавчання використовується для аналізу конкретних історичних кейсів. Застосування емпіричних методів, зокрема проведення зрізів знань після кожного мікромодуля для миттєвої оцінки засвоєння фактологічного матеріалу. Використані методи «мікроісторії» (вивчення одиничних артефактів або персоналій) та дидактичного моделювання (для розробки алгоритму створення мікроконтенту в межах платформи Moodle).

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Стрімкий розвиток інформаційних технологій змінює архітектуру освітнього процесу, висуваючи нові вимоги до методик викладання. В центрі цієї парадигми опиняється концепція студентоцентрованого навчання. Сучасний здобувач освіти – активний суб'єкт цифрового середовища, орієнтований на оперативне отримання верифікованих знань та актуального контенту, що зумовлює необхідність адаптації навчальних стратегій до динамічного онлайн-простору.

Мікронавчання постає як інноваційна модель організації освітнього простору. Основна ідея полягає у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії через використання лаконічних модулів (мікроконтенту), які динамічно підлаштовуються під когнітивні потреби, базовий рівень підготовки та динаміку засвоєння знань конкретним студентом. Даний формат дозволяє оптимізувати когнітивне навантаження, стимулює пізнавальний інтерес та спрощує процес повторного відтворення інформації. Варто зауважити, що в сучасному науковому дискурсі дефініція «мікронавчання» залишається дискусійною. Зокрема, К. Бугайчук зазначає, що в науковій літературі відсутня термінологічна єдність. Мікронавчання може бути як форма організації навчання, дидактичний метод або специфічний спосіб структурування інформації [6, 49; 9]. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що мікронавчання – це комплексна освітня технологія. Її сутність полягає в гнучкій та індивідуалізованій подачі коротких навчальних блоків, що легко впроваджуються в онлайн-середовище. Це дозволяє враховувати персональні особливості студента, підвищуючи ефективність навчання в інтенсивному інформаційному потоці. Реалізація такої моделі стимулює формування професійних навичок завдяки мобільності навчання та наданню студенту права самостійно проектувати свій шлях опанування дисципліни.

«Історія Стародавнього Сходу» посідає особливе місце в системі історичної освіти, виступаючи як базова дисципліна для здобувачів першого курсу, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальностями В9 «Історія та археологія» та А4.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)». Це важливий етап формування того навчально-методичного і наукового інструментарію, який буде формувати загальні, фахові та професійні компетентності історика/педагога-історика.

Курс слугує концептуальним підґрунтям для подальшого опанування циклу історичних дисциплін («Історія Стародавньої Греції та Риму», «Історія Середніх віків», «Історія країн Азії та Африки» тощо) та виконує своєрідну функцію інтелектуального «старту». Враховуючи такий «статус» курсу, здобувачі-історики стикаються з проблемою адаптації до академічних обсягів інформації. Історія Стародавнього Сходу має величезний географічний простір, який визначається як пояс перших цивілізацій, що простягається від Північної Африки через Передню та Південну Азію до берегів Тихого океану, хронологічний розрив (специфіка східної хронології). Складність дисципліни зумовлена колосальним обсягом фактологічних даних та складною термінологією. Розуміння далеких історичних реалій потребує від здобувачів особливої зосередженості та розвиненого аналітичного мислення.

Технологія мікронавчання є дієвим інструментом для викладання дисципліни «Історія Стародавнього Сходу», оскільки вона дозволяє ефективно структурувати один із найскладніших та найоб'ємніших курсів історичного циклу. Мікронавчання дозволяє застосувати метод «мікроісторії» – через долю однієї людини, одну археологічну знахідку або один міф розкрити суть усієї епохи. Це робить стародавню історію живою та зрозумілою для сучасного студента-історика.

У розрізі даної дисципліни студент знайомиться з регіоном Месопотамії, де існували Шумерська цивілізація, Вавилонське царство, Ассирія, Мітаннійська держава. Час існування кінець IV тис. – IV ст. до н.е. Прикладом застосування мікронавчання є створення тематичного модулю: «Месопотамія: від міст-держав до імперій». За змістом він є одним з найоб'ємніших – величезний масив даних та специфічний понятійний апарат. Даний модуль передбачає як лекційні, так і семінарські заняття. Студент може опрацювати теоретичні/практичні блоки у власному темпі через платформу Moodle.

Перший блок: «Відкриття забутих цивілізацій».

Мікромодуль 1. Перегляд відео: «12 фактів про шумерів і давню Месопотамію». «Глиняні пагорби заговорили: початок великих розкопок» (Поль Еміль Ботта (відкриття Дур-Шаррукіна) та Остін Генрі Леярд (розкопки Ніневії та Німруда, «бібліотека Ашшурбаніпала» як науковий феномен).

Мікромодуль 2. «Німецька школа та британський розмах». Дослідження Роберта Кольдевея у Вавилоні (ворота Іштар, «Вавилонська вежа», Дорога процесій, Висячі сади Семіраміди) та сенсаційні знахідки Леонарда Вуллі в Урі (Царські гробниці).

Для вивчення двох мікромодулів обов'язкова наявність візуального контенту. Доступ до віртуальних екскурсій у відомі музеї світу, такі як Лувр, Метрополітен-музей, Британський музей та ін. Даний блок студенти опрацюють самостійно (семінарське заняття). Здобувачі знайомляться з відповідним контентом на платформі Moodle і готують відповідні презентації/відео-презентації. Перевірка знань – адаптивний квіз (10–12 питань).

Другий блок: «Політичний розвиток, соціально-економічні відносини. Право».

Мікромодуль 3. «Епоха міст-держав: від Шумеру до Аккаду». Перегляд відео: «Історія шумерів і падіння Аккадської імперії». Поява перших політичних центрів. Опрацювання понятійного апарату. Робота з інтерактивною картою. Мультимедійна презентація.

Мікромодуль 4. Законодавство Хаммурапі: «Око за око». Робота з джерелом. Розгляд структури законів. Студенту запропоновані 3 кейси: сімейне право, соціальна структура та кримінальне покарання. Практичний блок: аналіз казуального права (сімейні відносини, власність, покарання). «Суд у Давньому

Вавилоні» – студентам пропонується самостійно скласти ситуативні задачі (2–4). Через форум на платформі Moodle завантаження завдання.

Мікромодуль 5. «Каситська династія та Кудурру (межові камені)». Мікро-лекція (презентація). Зміст: Чому Вавилон занепав після Хаммурапі та хто такі касити? Робота з картою. Середньоасирійське царство та Мітаннійська держава. Мікро-лекція. Мультимедійні презентації присвячені найвідомішим асирійським правителям (Ашшурнасіпалу, Тіглатпаласару, Асархадону, Ашшурбаніпалу). Використання інструментів – PowerPoint, Canva – дозволяє створити наочний контент, що полегшує засвоєння складних історичних подій. Застосування методу «мікроісторії». Мікрозавдання: скласти «досьє» на асирійського царя-завойовника (3 факти).

Третій блок: «Духовний світ та культура».

Мікромодуль 6. «Пантеон богів та міфологічний всесвіт». Аналіз міфів про створення світу, роль Ану, Енліля, Еа, Іштар, Мардука. Робота з джерелом («Енума Еліш» – міф про створення світу). Особливості храмового будівництва (зикурати).

Мікромодуль 7. «Пошуки безсмертя: Епос про Гільгамеша». Ключові ідеї першого в історії літературного епосу. Вплив месопотамської міфології на біблійні сюжети (Всесвітній потоп). Мікрозавдання: робота з першоджерелом – інтерпретація уривка тексту про Гільгамеша. Тестові завдання.

Четвертий блок: «Доба великих імперій. Перехід від локальних держав до світових деспотій».

Мікромодуль 8. «Залізо та терор: Новоасирійське царство». Перша військова імперія світу. Військові реформи, тактика облоги. Контент: анімація про військові інновації Ассирії (залізна зброя, тарани, розвідка). Візуалізація.

Мікромодуль 9. «Золота осінь Сходу: Нововавилонське царство». Правління Навуходоносора II, архітектурна велич Вавилону та падіння під ударами персів. Мікрозавдання: дискусія на тему «Імперська модель управління: асирійський та вавилонський підходи».

Реалізація технології мікронавчання відбувається через платформу Moodle. Передбачений змішаний формат роботи. Такий поділ дозволяє інтенсифікувати курс «Історія Стародавнього Сходу», роблячи його гнучким та адаптованим до вимог сучасної вищої освіти.

Висновки. Технологія мікронавчання є стратегічним інструментом інтенсифікації підготовки студентів-істориків в сучасних безпекових умовах та цифрову епоху. Завдяки мікронавчанню вивільняючи час аудиторних занять для глибоких дискусій, аналізу джерел або порівняльних досліджень. Розроблено методичний алгоритм структурування тематичного модуля (на прикладі теми «Месопотамія»), що охоплює дев'ять взаємопов'язаних мікромодулів. Такий підхід забезпечує інтенсифікацію навчання через поєднання візуалізації (віртуальні екскурсії), інтерактивності (адаптивні квізи, ситуативні задачі) та самостійного проєктування студентом своєї освітньої траєкторії на платформі Moodle.

Напрями подальших наукових пошуків пов'язані з проведенням порівняльного аналізу ефективності мікронавчання щодо інших сучасних стратегій навчання. Крім того, окремої уваги потребує вивчення впливу мікроформатів на розвиток м'яких навичок (soft skills) у майбутніх фахівців-істориків у межах вищої школи.

References

- Бугайчук К. Л. Мікронавчання: поняття, особливості, переваги. *Дистанційне навчання – старт із сьогодення в майбутнє: зб. наук.-метод. праць III Всеукраїнської наук.-практ. конф. з міжнародною участю*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 2017. С. 26–32.
Buhaichuk, K. L. (2017). Mikronavchannia: poniatia, osoblyvosti, perevahy. *Dystantsiine navchannia – start iz sohodennia v maibutnie: zb. nauk.-metod. prats III Vseukrainskoi nauk.-prakt. konf. z mizhnarodnoiu uchastiu* [Distance learning – a start from the present to the future: collection of scientific and methodological works of the III All-Ukrainian scientific and practical conference with international participation]. Kharkiv: KhNU im. V. N. Karazina, 26–32. [in Ukrainian].
- Величко О. Є, Федоренко О. Г. Організація навчальної діяльності за технологією мікронавчання під час пандемії COVID-19. *Технології електронного навчання*. 2020. № 4. С. 67–75. URL: <https://texel.ddpu.edu.ua/index.php/texel/article/view/32/30> (дата звернення: 12.11.2025).
Velychko, V. Ye., Fedorenko, O. H. (2020). Orhanizatsiia navchalnoi diialnosti za tekhnolohiieiu mikronavchannia pid chas pandemii COVID-19 [Organization of educational activities using microlearning technology during the COVID-19 pandemic]. *Tekhnolohii elektronnoho navchannia – E-learning technologies*, 4, 67–75. [in Ukrainian].
- Врадій А. Мікронавчання як ефективний метод навчання історії. *Педагогічний вісник*. 2022. № 1–2 (57–58). С. 130–134. URL: <https://drive.google.com/file/d/1vGmx2xqLPiUz4-1Qb5Mqs3aEogzCmNIC/view> (дата звернення: 12.11.2025).
Vradii, A. (2022). Mikronavchannia yak efektyvnyi metod navchannia istorii [Microlearning as an effective method of teaching history]. *Pedahohichnyi visnyk – Pedagogical Bulletin*, 1–2 (57–58), 130–134. Retrieved from: <https://drive.google.com/file/d/1vGmx2xqLPiUz4-1Qb5Mqs3aEogzCmNIC/view> [in Ukrainian].

4. Глазунова О. Г., Кравченко В. М., Саяпіна Т. В., Волошина Т. В., Корольчук В. І. Вплив технології мікронавчання на мотивацію та академічні досягнення здобувачів вищої освіти. *Відкрите освітнє Е-середовище сучасного університету*. 2024. № 17. С. 30–41. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/539/471> (дата звернення: 15.11.2025).
Hlazunova, O. H., Kravchenko, V. M., Saiapina, T. P., Voloshyna, T. V., Korolchuk, V. I. (2024). Vplyv tekhnolohii mikronavchannia na motyvatsiiu ta akdemichni dosiahnennia здobuvachiv vyshchoi osvity [The impact of micro-learning technology on the motivation and academic achievements of higher education students]. *Vidkryte osvittnie E-seredovyshe suchasnoho universytetu – Open educational e-environment of a modern university*, 17, 30–41. Retrieved from: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/539/471> [in Ukrainian].
5. Глазунова О., Корольчук В., Волошина Т., Саяпіна Т. Процедура реалізації технології мікронавчання у закладах вищої освіти. *Фізико-математична освіта*. 2024. Т. 39. № 2. С. 29–34. URL: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/314/210> (дата звернення: 17.11.2025). (дата звернення: 20.11.2025).
Hlazunova O., Korolchuk V., Voloshyna T., Saiapina T. (2024). Protsedura realizatsii tekhnolohii mikronavchannia u zakladakh vyshchoi osvity [Procedure for implementing microlearning technology in higher education institutions]. *Fizyko-matematychna osvita – Physics and mathematics education*, 2 (39), 29–34. Retrieved from: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/314/210> [in Ukrainian].
6. Литвинова С. Мікронавчання ІК-технологій педагогів в умовах онлайн-марафону як парадигма цифрової трансформації освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2021. 3 (1). URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/154/197> (дата звернення: 11.11.2025).
Lytvynova, S. (2021). Mikronavchannia IK-tekhnolohii pedahohiv v umovakh onlainovoho marafonu yak paradyhma tsyfrovoy transformatsii osvity [Micro-learning of IC technologies of teachers in the conditions of an online marathon as a paradigm of digital transformation of education]. *Visnyk NAPN Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 3 (1), 1–6. Retrieved from: <https://fmo-journal.org/index.php/fmo/article/view/314/210> [in Ukrainian].
7. Оросова Р., Староста В. Застосування мікронавчання у процесі вивчення курсу «Загальна дидактика» в Кошицькому університеті імені Павла Йозефа Шафарика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». 2012. Вип. 25. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8deca85e-04c7-4b6b-9beb-4ee720134c32/content> (дата звернення: 17.11.2025).
Orosova, R., Starosta, V. (2012). Zastosuvannia mikronavchannia u protsesi vyvchennia kursu «Zahalna dydaktyka» v Koshytskomu universyteti imeni Pavla Yozefa Shafaryka [Application of microlearning in the process of studying the course «General Didactics» at the Pavol Josef Šafárik University of Košice]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Seriiia «Pedahohika. Sotsialna robota», 25. Retrieved from: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8deca85e-04c7-4b6b-9beb-4ee720134c32/content> [in Ukrainian].
8. Федорова О. В. Технології віртуальної реальності у розрізі мікронавчання: теоретичні та практичні засади. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 52. Т. 2. С. 150–156. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/52/part_2/31.pdf (дата звернення: 16.11.2025).
Fedorova, O. V. (2022). Tekhnolohii virtualnoi realnosti u rozrizi mikronavchannia: teoretychni ta praktychni zasady [Virtual reality technologies in the context of microlearning: theoretical and practical principles]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 52, 2, 150–156. Retrieved from: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/52/part_2/31.pdf [in Ukrainian].
9. Япринець Т. С., Оніпко В. В. Адаптивне мікронавчання як інноваційна технологія професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Педагогічні науки. 2025. Вип. 58. С. 48–57. URL: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/issue/view/6/11> (дата звернення: 14.11.2025).
Iaprynets, T. S., Onipko, V. V. (2025). Adaptivne mikronavchannia yak innovatsiina tekhnolohiia profesiinoi pidgotovky maibutnikh fakhivtsiv ahrarnoi haluzi. [Adaptive microlearning as an innovative technology for professional training of future specialists in the agricultural industry.]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka – Bulletin of the Oleksandr Dovzhenko Glukhiv National Pedagogical University*. Pedahohichni nauky, 58, 48–57. Retrieved from: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/issue/view/6/11> [in Ukrainian].
10. Weber, Ch. (2003). *M. Rapid Learning in High Velocity Environment: Dissertation to the Degree of Doctor of Philosophy In Management of Technological Innovation and Entrepreneurship*. M. Massachusetts Institute of Technology, 569 p.; Gassler, G., Hug, T., & Glahn, C. (2004). Integrated Micro Learning—An outline of the basic method and first results. *Interactive Computer Aided Learning*, 4, 1–7; Hug, T., Lindner, M., Bruck, P. A. (eds.). (2006). *Microlearning: Emerging Concepts, Practices and Technologies after e-Learning*. Innsbruck University Press, 230; Hug, T. (2010). Mobile Learning as «Microlearning»: *IGI Global Scientific Publishing International Journal of Mobile and Blended Learning* October, 2 (4), 47–57. [in English].

Доманова Анна

<https://orcid.org/0000-0001-9957-0190>
Researcher ID GQB-4904-2022

PhD in Historical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of the World History
and International Relations,

T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: doman.anna.s@gmail.com

**INTENSIFICATION OF TRAINING
FOR HISTORY STUDENT THROUGH MICROLEARNING
(BASED ON THE EXAMPLE COURSE «HISTORY OF THE ANCIENT EAST»)**

We live in an era of digital technology and «digitalization» itself is no longer perceived as a transitional process – it is the fundamental basis of society, business, and education. The transformation of the educational environment under the influence of information technology has contributed to the establishment of microlearning as one of the main trends in recent years. Microlearning technology has become a response to the acceleration of the pace of life and changes in the ways of perceiving information in the digital age (the «clip thinking» of the digital generation). At the same time, the COVID-19 pandemic and the start of a full-scale war in Ukraine were the critical factors that transformed microlearning from an «innovative experiment» into a vital survival strategy for the education system.

***The purpose** of this study is to theoretically substantiate the effectiveness of microlearning technology as a tool for intensifying the training of future historians and to develop a methodological algorithm for introducing micromodules into the course «History of the Ancient East».*

***The methodology** is based on a comprehensive approach that combines theoretical analysis and practical testing of innovative educational methods. It is built on the convergence of classical methods of historical and pedagogical analysis and modern digital approaches to learning. The systematic approach allows the course «History of the Ancient East» to be structured not as a collection of disparate facts, but as a system of interconnected micro-modules that form a complete picture of the historical process while the contextual approach is focused on the professional training of humanities scholars where microlearning is used to analyze specific historical cases. Empirical methods are used, in particular, knowledge assessments after each micromodule for instant evaluation of the assimilation of factual material. The methods of «microhistory» (the study of individual artifacts or personalities) and didactic modeling are used to develop an algorithm for creating microcontent within the Moodle platform.*

***The scientific novelty** of the article lies in the adaptation of microlearning technology for teaching the discipline «History of the Ancient East» to students of the humanities (historical education). A model for structuring large amounts of historical information into short blocks is proposed to avoid cognitive overload and empirical data on improving the level of knowledge acquisition and student motivation through «small steps learning» is presented.*

***Conclusions.** The study found that microlearning is not just an additional tool but a strategic vector for intensifying the training of history students and is the optimal format for organizing e-learning and blended learning. In the context of the course «History of the Ancient East» this approach allows transforming complex, fact-filled material into a flexible system of knowledge, combining the academic depth of studying the history of the Ancient East with the technological flexibility necessary for the survival and development of higher education in the context of modern instability.*

Keywords: *microlearning, history education, micromodules, history of the Ancient East, Moodle platform.*

Стаття надійшла до редакції 21.11.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор **Третяк О. С.**